

משולחנה של רשות ני"ע:

דוח ממצאים בנושא התנהלות וועדת מאזן; הצעה לכללי התנהלות לוועדות הביקורת והמאזן בעניין הממשק מול רואה החשבון- להערות ציבור והחלטות מהעת האחרונה

מזכר תאגידים ניירות ערך ושוק ההון – יוני 2021

לקוחות יקרים,

במזכר זה נפרט את ממצאי דוח ביקורת שערכה רשות ניירות ערך בנושא תפקוד הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. הממצאים משליכים על אופן הפעולה הנדרש מהוועדה בעת אישור דוחות כספיים, ובכלל זה כיצד על הוועדה לבחון אומדנים מהותיים, ומה המידע שצריכה וועדת מאזן לקבל כאשר הדוחות מתבססים על הערכות שווי.

עוד במזכר זה:

- הצעה שגיבשה רשות ניירות ערך לכללי התנהלות מומלצים לדירקטורים בתאגיד מדווח, הנוגעים לממשק עם רואה החשבון המבקר במועד מינויו/הארכת מינויו ובתהליך השוטף של העבודה מולו.

ניתן להעיר על ההצעה עד ליום 14 ביולי 2021. נשמח לסייע בעניין.

- מדריך לתהליך ההנפקה בישראל;
- דגשים למשקיעים בנוגע להשקעה בשותפויות מו"פ;
- והרחבת הגנת נמל מבטחים לעניין שימוש במידע פנים.

א. דוח ממצאים בעקבות ביקורת רוחב לגבי תפקוד הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים

סגל הרשות פרסם דוח ממצאים המפרט את ממצאי ביקורת רוחב שערך בנושא עבודת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים במספר תאגידים מדווחים. להלן תמצית מסקנות הדוח:

1. הבקורות הפנימיות הקשורות בדוח הכספי

א. תהליך בחינת הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי וסיווג דרגות הליקויים

במסגרת הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית הדיווח הכספי והגילוי, על הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן: "הוועדה" או "וועדת מאזן") לגבש מדיניות סדורה לסיווג ליקויים כמשמעותיים, תוך קביעת קווים מנחים לפיהם תפעל ההנהלה בבואה להחליט אילו ליקויים יעלו לדיון ואלו לא. במידה ולא נקבעה מדיניות מוגדרת וברורה לפיה ההנהלה נדרשת לפעול, מצופה כי הוועדה תקבל לעיונה את כלל הליקויים שזוהו.

ב. זיהוי עסקאות עם בעל שליטה

לעמדת סגל הרשות, העדר מתן גילוי בנוגע לעסקאות עם בעל שליטה מעיד, בין היתר, על פגם משמעותי בזרימת מידע, מהווה פגם בבקורות, ומשליך על שלמות ונאותות המידע המוצג למשקיעים במסגרת הדוחות הכספיים של החברה. לפיכך, על הוועדה לפעול על מנת לשפר ולייעל את הבקורות הפנימיות בכלל ואת הבקורות בנוגע לביצוע התקשוריות ועסקאות עם קרובים של בעלי השליטה, בפרט. במקרה שנבדק בידי סגל הרשות, צוין כי בעקבות הביקורת החברה חידדה את הנהלים והגדירה למחלקת הרכש ומשאבי אנוש כי בעת חתימה על הסכם עם ספק או בקליטת עובד, הספק/עובד יידרשו לחתום על הצהרה אם קיימת קרבה לבעלי שליטה בחברה. **נציין כי הוראות דומות קיימות כבר בתוכניות אכיפה שהכנו ללקוחותינו.**

2. שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים – זיהוי מגזרי הפעילות של החברה והגילוי בגינם

לאופן זיהוי מגזרי הפעילות השפעה ישירה על יכולת המשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ביצועי התאגיד, להעריך את תחזית תזרים המזומנים שלו, לנתח את תחומי פעילותו. בנוסף, היעדר זיהוי נאות של מגזרי הפעילות או מתן גילוי חלקי/שגוי עלול להעיד על ליקויים וחולשות בבקורות הפנימיות של החברה. לפיכך, על הוועדה לבחון את נאותות אופן הצגת מגזרי הפעילות של החברה.

3. המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים של התאגיד –

מדיניות הפרשה לחובות מסופקים

לעמדת סגל הרשות, חלק מתפקיד הוועדה הוא לדון ולגבש המלצה, בין היתר, בנושא המדיניות החשבונאית שאומצה על ידי החברה, כך על הוועדה לוודא כי אומדנים המהווים בסיס לדוחות הכספיים מבוססים דיים ולדרוש כי יוצג בפניה ביסוס בנוגע למדיניות ההפרשה לחובות מסופקים בין היתר בהתאם לניסיון העבר של החברה.

4. העברת הערכות שווי/הנחות מרכזיות של הערכות השווי לידי חברי הוועדה

מצופה מהוועדה לבחון את הנושאים החשבונאיים המהותיים, כמו גם את הערכות השווי המהותיות, ההנחות המרכזיות העומדות בבסיסן, סבירותן ועוד, תוך ראייה כוללת של הטיפול החשבונאי שיושם ושלמות הגילוי שניתן על ידי החברה בקשר לכך. בין השאר הרשות מפרטת בדוח הממצאים מה המידע המינימלי שחברי הוועדה נדרשים לקבל בנוגע להערכות שווי מהותיות.

5. ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים – ביסוס אומדני הכנסות/עלויות צפויות

בחברה פרויקטאלית

לעמדת סגל הרשות, בחינה וניתוח האומדנים בחברת ביצוע, ביחס לשינויים מול תקופות קודמות וקבלת תמונה מלאה ביחס להערכות והאומדנים השונים בחברה, הינו קריטי להבנת התמונה ולצורך קבלת החלטה מושכלת ביחס לסבירות אומדני החברה ולדיווחיה במסגרת הדוחות הכספיים. הרשות מפרטת מה המידע שעל הוועדה לקבל בנוגע לפרויקטים בביצוע.

6. נושאים נוספים

א. מעקב אחר ביצוע החלטות ובקשות הוועדה

הרשות קובעת כי מן הראוי שהוועדה תעקוב אחר יישום בקשותיה והחלטותיה, על מנת שתבצע את תפקידה באופן המיטבי.

ב. תיעוד עיקרי עבודת הוועדה ודיוניה

הרשות קובעת כי על הוועדה לפעול לתיעוד עיקרי עבודתה ודיוניה, בפרט בנושאים בהם מוטל על הוועדה לגבש המלצות לדירקטוריון.

למעבר לדוח ריכוז הממצאים לחצו כאן - [דוח ריכוז ממצאים](#)

ב. כללי התנהגות מומלצים לדירקטורים בתאגיד מדווח - ממשק מול רואה החשבון

לאור חשיבות הדוחות הכספיים למשקיעים בניירות הערך של התאגיד ועל מנת לטייב את עבודת רואה החשבון כשומר סף, מפרסמת רשות ניירות ערך כללי התנהגות מוצעים לדירקטוריון ולוועדת הביקורת אשר יתמכו באיכות הביקורת של רואה החשבון.

הכללים מתבססים על שיחות שקיימה הרשות עם גורמים בשוק, על כללי Best Practice של הארגון הבינלאומי של רשויות ניירות ערך (IOSCO) ועל ביקורת רוחב שביצעה הרשות בחמישה תאגידיים, כמפורט לעיל.

נציין כי הכללים המוצעים מחזקים את מעמדה של ועדת הביקורת על חשבון האסיפה הכללית והדירקטוריון וספק אם ההסדר המוצע הינו אופטימלי במערך היחסים בין האורגנים. כך, למיטב ידיעתנו "שריון" כהונתו של דח"צ לא קיים במדינות IOSCO. ולכן מתן סמכויות נוספות לוועדת הביקורת בחו"ל לא מביאה להפרת האיזון בין סמכות האסיפה הכללית כריבון של החברה, לבין סמכות הפיקוח של ועדת הביקורת. שכן חברי הוועדה נתונים בכל עת לביקורת של האסיפה הכללית. זאת ועוד, לא ברור מדוע נכון להעביר סמכויות מהדירקטוריון לוועדת הביקורת (לדוגמא לעניין הדיון בהחלפת רואה חשבון) לאור משמעותיות הדוחות הכספיים בחיי תאגיד מדווח והצורך שכל הדירקטורים יהיו מעורבים בדיון מעין זה.

להלן הכללים המוצעים:

1. מינוי רואה החשבון המבקר וקביעת שכרו

א. הליך מינוי רואה החשבון המבקר

הרשות קובעת כי ראוי שוועדת הביקורת, תהיה הגורם שידון במינוי רואה החשבון המבקר, הן במינוי לראשונה, הן בהארכת התקשרות עימו לתקופה נוספת, והן במקרה של אי חידוש כהונתו או סיום כהונתו. זאת על אף שעל פי הוראות חוק החברות החלטה על מינוי הינה

בסמכות האסיפה הכללית, ואילו תפקיד ועדת הביקורת הנו לחוות דעתה במקרה של סיום או אי הארכת כהונתו ובכל הנוגע להיקף עבודתו ושכרו.

ב. תדירות, עיתוי ותהליך גיבוש המלצה למינוי רואה חשבון מבקר

הרשות קובעת, שראוי כי תאגיד יקיים באופן יזום אחת לתקופה (כפי שייקבע כמדיניות על ידי ועדת הביקורת) הליך בחינה משמעותי שיכלול, בין היתר, דיון האם יש צורך בהחלפת רואה החשבון המבקר, לרבות בחינת מועמדים נוספים לכהונה כרואה חשבון מבקר של התאגיד. **נקודות למחשבה:** האם נכון להפקיד את המדיניות בידי ועדת הביקורת? מדוע יש לה עדיפות על פני הדירקטוריון? האם אין בכך כדי לייצר כוח עודף לדח"צים בזכות ה"שריון" בתפקיד לתקופה בת שלוש שנים והיעדר היכולת לסיים את כהונתם?

ג. קריטריונים לבחינה במסגרת הליך מינוי רואה חשבון מבקר

ראוי כי הוועדה תגבש קריטריונים לבחינת זהות רואה חשבון מבקר בדגש על בחינת כשירות המבקר ומחויבותו לאיכות הביקורת המוצעת על ידו ובכללם: מומחיות רואה החשבון המבקר, ניסיונו בביקורת תאגידיים בתחום פעילות התאגיד, מחויבותו לאיכות הביקורת לרבות סנקציות בגין אי ציות לנהלים, תשומות שיוקדשו להליך הביקורת ויכולתו לזהות סיכונים ונושאים מהותיים והמענה שיינתן להם במסגרת הביקורת. בהקשר זה נשאלת השאלה האם קיימת שונות אמיתית בקריטריונים האמורים בין הפירמות הגדולות השונות או שמדובר בעוד צעד שנועד לחזק את הפירמות הגדולות. בנוסף, ככל שמדובר בסיום או באי הארכת כהונה, על ועדת הביקורת לבחון, האם מול רואה החשבון המבקר נדונו סוגיות מקצועיות מהותיות או התקיימו מחלוקות שונות, העשויות להוות רקע להחלפתו. עוד קובעת הרשות כי ראוי להתייעץ עם הנהלת החברה בעניין זה אולם יש לתת לעמדתה את המשקל המתאים, אשר מביא בחשבון שלעיתים עמדתה מבוססת על שיקולים שונים ונוספים לשיקול איכות הביקורת המבוצעת.

ד. קביעת שכר טרחה של רואה החשבון המבקר

מעבר לשיקולים בסעיף ג. לעיל, ראוי כי ועדת הביקורת תוודא כי קיימת הלימה בין שכר הטרחה המבוקש והיקף עבודת רואה החשבון המבקר והנושאים אשר צפוי שידרשו השקעת תשומות ביקורת, ובכלל זה שינויי תקינה חשבונאית ומספר הדוחות הכספיים. מומלץ כי אחת לרבעון תבצע ועדת הביקורת או גורם מטעמה שיחה עם רואה החשבון המבקר ללא נוכחות גורמים נוספים, כדי לוודא שהשכר המבוקש ושעות הביקורת הצפויות מאפשרות ביצוע ביקורת איכותית.

במקרה של הפחתת שכר, ראוי כי ועדת הביקורת תבחן האם יש בכך כדי לפגוע באיכות הביקורת המבוצעת. ראוי לבחון את שכר הטרחה במנותק מהשכר עבור שירותים נוספים שנותן רואה החשבון, כדי להבטיח שאין סבסוד בין שירותים שונים וזאת לצורך עמידה בכללי אי התלות.

2. אי תלות רואה חשבון מבקר

שמירה על אי התלות של רואה החשבון המבקר קריטית לשמירה על אמינות חוות דעתו. נדרש כי במסגרת תהליך בחירתו ומינויו ובאופן שוטף, תבחן ועדת הביקורת את עמידת רואה החשבון המבקר והתאגיד בכללי אי התלות.

3. תקשורת בין הדירקטוריון וועדותיו לבין רואה החשבון המבקר

לשם קידום איכות הביקורת, יש צורך בתקשורת פתוחה וישירה בין הדירקטוריון וועדותיו לבין רואה החשבון המבקר, תוך שיתוף פעולה מצד האורגנים בתאגיד ותוך דיון מקצועי בנושאים המקצועיים המהותיים.

על הוועדה לדון עם רואה החשבון בנושאים הבאים:

- לפני ביצוע הביקורת – אסטרטגיית הביקורת אותה מתכוון ליישם רואה החשבון המבקר ומתן מענה לסיכונים שמועלים על ידי הוועדה, ההנהלה ורואה החשבון;
- קיום פגישות של ועדת המאזן עם רואה החשבון המבקר לעדכון בבעיות או באתגרים שצפים בתקופת הביקורת;
- בסיום תקופת הביקורת וטרם אישור הדוחות הכספיים – ראוי שוועדת המאזן תבחן האם רואה החשבון המבקר פעל בהתאם לתוכנית הביקורת כמתוכנן תוך בירור פשר הסטיות אם ישנן.
- כחלק מהיערכות התאגיד לתקופת הדיווח הבאה – ראוי שוועדת המאזן תדון עם רואה החשבון המבקר בנושאים המשמעותיים שזוהו במהלך הביקורת ועשויים להיות רלוונטיים לדוחות בתקופות הבאות.

למעבר לכללי ההתנהגות המוצעים לחצו כאן: [גיבוש כללי התנהגות מוצעים](#)

ג. מדריך תהליך הנפקה בישראל

רשות ניירות ערך פרסמה מדריך שנועד לסייע לחברות הרוצות לבצע הנפקה ראשונה לציבור בבורסה בתל אביב (מניות ו/או איגרות חוב). המדריך מבקש להתמודד עם סוגיות ושאלות שונות שעשויות להתעורר לקראת הנפקת ניירות הערך, כמו: משך התהליך, השלבים השונים שהתאגיד נדרש לעבור, הגורמים הרלוונטיים לתהליך, תהליך הנפקה אחידה ולא אחידה ועוד. בנוסף, פרסמה הרשות מדריך לחברות דואליות הרוצות להנפיק בישראל, וכן נוסח באנגלית של המדריכים.

למעבר למדריכים לחצו כאן: [מדריך תהליך הנפקה בישראל, מדריך לחברות דואליות](#)

ד. דגשים למשקיעים בנוגע להשקעה בשותפויות מו"פ

לאור רישומן של מספר שותפויות מו"פ למסחר בבורסה ולאור העובדה שישנן בקשות של שותפויות מו"פ נוספות למתן היתר לתשקיף, מבקשת רשות ניירות ערך לשרטט בפני המשקיעים את הנקודות אליהן יש לשים לב כאשר באים להשקיע בשותפות מו"פ. זאת לאור הפער בין התשואה למשקיעים בשותפות לבין התשואה ליזמים בשותפות, אשר נובע מחלקם הנמוך בסיכון ההוני של השותפות וממנגנון התגמול שלהם. בין השאר כולל הנייר התייחסות למדדים המקובלים בתעשיית ההון סיכון הפרטית הבינלאומית בנוגע להשקעה בחברות מו"פ. כך לדוגמה מפרט הנייר כי דמי הניהול השוטפים הממוצעים המקובלים בתעשיית ההון סיכון הפרטית עמדו על שיעור של כ- 2% מסך גיוסי הקרן וכי דמי היוזמה¹ הממוצעים המקובלים בתעשייה עמדו על שיעור של כ- 20% מהתשואה של הקרן בכללותה. בנוסף מעדכנת הרשות בנייר כי בכוונת הבורסה לתקן את תקנון הבורסה כך שבין היתר יעלה

¹ הכנסות ליזמים, מעבר לדמי הניהול, אשר נגזרות מהכנסות, נכסים או רווחים של השותפות.

סכום הגיוס המזערי מ- 25 מיליון ₪ ל- 50 מיליון ₪ ותקופת החסימה שתחול על החזקות היזמים בשותפות תוארך מ- 18 חודשים ל- 36 חודשים.

למעבר לדגשים לחצו כאן: [דגשים למשקיעים בנוגע להשקעה בשותפויות מו"פ](#)

ה. הרחבת הגנת נמל מבטחים לעניין שימוש במידע פנים

בשנת 2014 פרסמה רשות ניירות ערך עמדה הנוגעת לנמל מבטחים לצורך ביצוע עסקאות של נושאי משרה בניירות ערך, אשר קבעה תנאים לכך שביצוע עסקה בנייר ערך, על אף שבאותו זמן היה מצוי מידע פנים בחברה, לא תיחשב לשימוש במידע פנים. כעת מקילה רשות ניירות ערך על הדרישות המפורטות באותה עמדה בשני מקרים, כמפורט להלן.

תוכנית המקנה הגנת נמל מבטחים מפני מידע פנים בעת ביצוע עסקאות בניירות ערך על ידי עובדים יכולה להתבצע או על ידי עובד ספציפי הממנה נאמן לצורך ביצוע תכנית נמל מבטחים עבורו, או על ידי תאגיד המבקש למסד תכנית עבור עובדיו. עד עתה קבעה עמדת הרשות כי בכל אחד מהמקרים האמורים ביצועה של התוכנית יחל בחלוף 3 חודשים לפחות ממועד אימוץ התוכנית, במהלכם פרסם התאגיד דו"ח כספי ביניים או דוח תקופתי (תקופת הצינון). במסגרת ההקלות הנוכחיות קובעת הרשות כי במקרה השני (מקום בו מיסד תאגיד תוכנית לעובדיו) תקוצר תקופת הצינון לתקופה של 45 יום, במהלכה פרסמה החברה דוח כספי ביניים או דוח תקופתי.

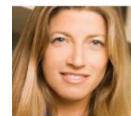
הקלה נוספת נוגעת לתאגיד קטן אשר מפרסם דוחות כספיים אחת ל- 6 חודשים ולחברה דואלית. הרשות קובעת כי במקרים אלו יראו בפרסום דיווח במתכונת של דיווח מקדים לדוחות הכספיים, דיווח חלף פרסום דוחות כספיים, כלומר שבמהלך תקופת הצינון ניתן לפרסם גם דיווח מקדים על מנת להיכנס לגדרה של הגנת נמל המבטחים.

לעמדת הרשות לחצו כאן: [הרחבת הגנת נמל מבטחים לעניין שימוש במידע פנים](#)

מזכר לקוחות זה אינו מהווה יעוץ משפטי ומוגש כשירות לקהל לקוחותינו.

נשמח לסייע ולייעץ בכל שאלה שמתעוררת.

[שיראל גוטמן עמירה, שותפה, ראשת מחלקת תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון,](#)
shirel@agmon-law.co.il

[איריס ציבולסקי-חבילון, יועצת, תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון,](#)
irisc@agmon-law.co.il

[יערה שחורי בן הרוש, עו"ד, תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון, -](#)
yaarab@agmon-law.co.il

